

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Başbakan Sayın Ahmet DAVUTOĞLU** tarafından Anayasanın 98'inci İçtüzüğün 99'uncu maddesi gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

İbrahim AYHAN

HDP Şanlıurfa Milletvekili

Dünyanın farklı coğrafyalarında, çeşitli farklılıklar gösterse de, benzer çatışmalı süreçler yaşanmış, halen devam eden örnekler mevcuttur. Dünyadaki çatışmalı süreçlerden bazıları yüzyıllarca sürmüş, yüz binlerce insanın yaşamına mal olmuştur. Ancak ne kadar süre geçse, ne kadar çok insan yaşamını yitirse de çözümler diyalog ve müzakereler ile gerçekleşmiştir. Çatışma çözümü konusunda dünya deneyimleri (Fransa-Korsika, İspanya-Bask, İngiltere-Kuzey İrlanda, Endonezya-Açe vb) zengindir.

Bu deneyimlerden biri de Moro sorunundan kaynaklı, Filipinler'de, Filipinler devleti ile Moro İslami Kurtuluş Cephesi(MILF) arasında yaşanan çatışmalı süreçtir. Moro sorunu yüzyıllardır sürmekte olup, 40 yıllık çatışmalı süreçte 120 bin civarında insanın yaşamına mal olmuştur. Sorunun çözümü için 15 yıldır sürdürülen müzakereler sonuçlanma aşamasına gelmiş bulunmaktadır. 2016 yılında imzalanması beklenen "Bangsamoro Temel Yasası" ile Moro özerkliğine kavuşacak, MILF silah bırakıp 2016'da yapılacak başkanlık seçimlerine siyasi parti olarak katılacak.

Türkiye Cumhuriyeti devleti adına Dışişleri Bakanlığınız döneminde, Filipinler'de Moro sorununun çözümü için yürütülen müzakerelerde aktif rol aldığınız, 18 Kasım 2014 tarihinde basına verdiğiniz demeçteki " *Bu son barış sürecinde Türkiye'den yardım talep edildiğinde o zaman Dışişleri Bakanı olarak bizzat devreye girdim. Buradaki barış heyetine bir temsilci gönderdik. Şimdi silahların bırakılması aşmasına gelindi. Silahları bırakma komisyonu başkanı da bizim NATO'da daimi temsilcimiz Sayın Haydar Berk. Dün ben Filipinler hükümeti ile hem de daha sonra gece MILF (Moro İslami Kurtuluş Cephesi) yetkilileriyle yaptığım görüşmelerimde, bu sürecin suhuletle tamamlanması için Türkiye'nin üzerine düşeni yapacağını bir kez daha vurguladım* " ifadenizden anlaşılmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Moro sorununun çözümü ile ilgili Türkiye Cumhuriyeti devletinin rolü ve pozisyonu nedir? Bu rol ve pozisyon halen devam etmekte midir?
2. Bu rol ve pozisyon hangi saik ile alınmıştır? Aynı saik ile Kürt sorununa yaklaştığınızı düşünüyor musunuz?
3. Üstlenilen bu rol ve pozisyonun, sorunun çözümüne yönelik katkı sunduğunu düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız bu katkılar nelerdir?
4. Moro sorunu ile ilgili yürütülen müzakereler ne aşamadır?
5. *"Bu son barış sürecinde Türkiye'den yardım talep edildiğinde o zaman Dışişleri Bakanı olarak bizzat devreye girdim."* sözlerinizden Filipinler hükümetinden arabuluculuk talep edildiği anlaşılmaktadır. Çatışma süreçlerinin çözümü konusunda arabuluculuk kurumunun kolaylaştırıcı unsur olduğunu düşünüyor musunuz?
6. Kürt sorununun çözümü ile ilgili herhangi bir ülke veya uluslararası kurumdan arabuluculuk talep ettiniz mi? Etmediyseniz talep etmeyi düşünüyor musunuz?
7. Moro sorunu ile Kürt sorununun benzer ve farklı yönlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Bu benzerlik ve farklılıklar değerlendirildiğinde, Kürt sorununun çözümü konusunda ne gibi avantaj ve dezavantajlar görüyorsunuz?
8. Kürt sorununun müzakereler yolu ile çözümü konusunda PKK'nin silah bırakmasını şart olarak koştuğunuzu çok sık dile getirmektesiniz. Müzakereler için, Filipinler hükümetince MİLF'in silah bırakması ön şart olarak öne sürülmüş müdür? Moro sorununda gelinen aşamada MİLF gerillaları silah bırakmışlar mıdır?
9. Moro sorunu ile ilgili MİLF'in talepleri ile Kürt Siyasi Hareketinin talepleri kıyaslandığında hangisinin taleplerini daha kabul edilebilir olarak görmektesiniz?
10. Moro sorununda MİLF dışında silahlı grupların olduğu ve bu grupların kontrol edilemedikleri belirtilmektedir. Kürt sorunu ile ilgili PKK dışında silahlı mücadele veren grupların bulunmayışını çözüm konusunda avantaj olarak değerlendiriyor musunuz?